

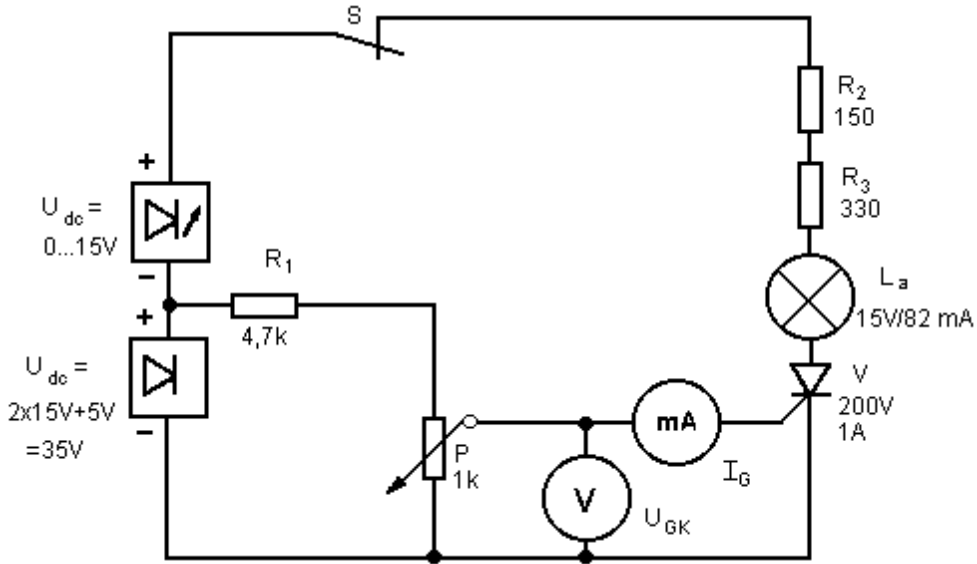
1.1....Tristör Triyotları

Genel

Tristör triyotlarının bir tabakası kumanda elektrodu (geçit) olarak dışarı çıkarılmıştır . Bu elektrotla parçanın anot – katot geçidi “ ateşlenebilir” , başka bir deyişle alçak dirençli duruma çevrilebilir . Aslında Tristör katot-anot gerilimiyle de alçak dirençli duruma çevrilebilir Fakat bu tür işleme tristöre zarar vereceğinden hiç kullanılmamalıdır . Bir kere ateşlenen Tristör kumanda elektrodundaki gerilim ayrıldıktan sonra da alçak dirençli durumda kalır . Söndürülmesi için özel işlemler gereklidir .

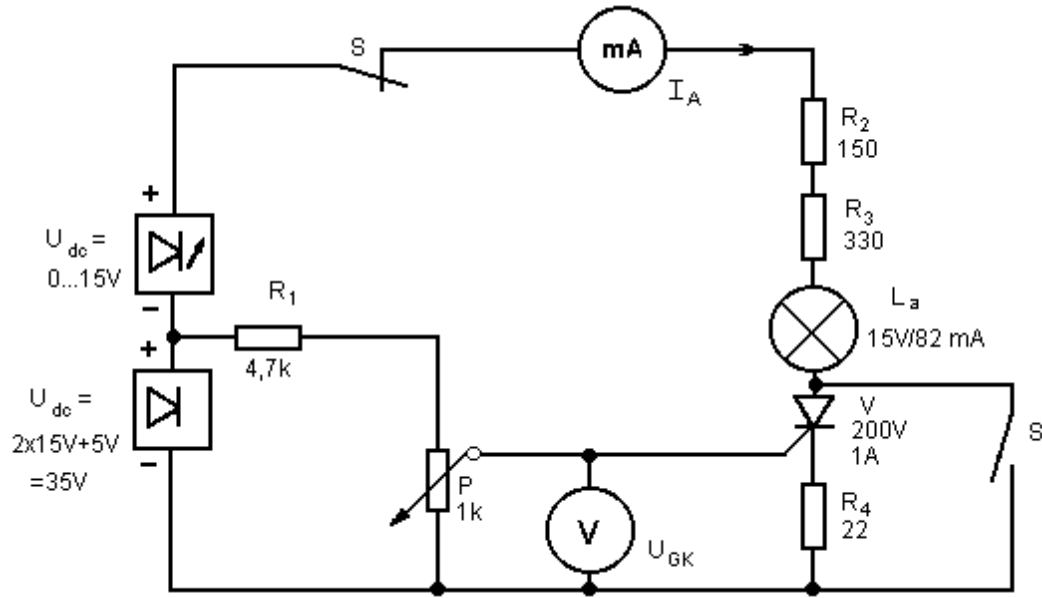
Ödev

Bir tristör un geçit-katot geriliminin geçit akımı ve anot akımıyla ilgisi incelenecek . Ayrıca ateşlenmiş tristörü tekrar söndürmek için gerekli işlemler incelenecek .

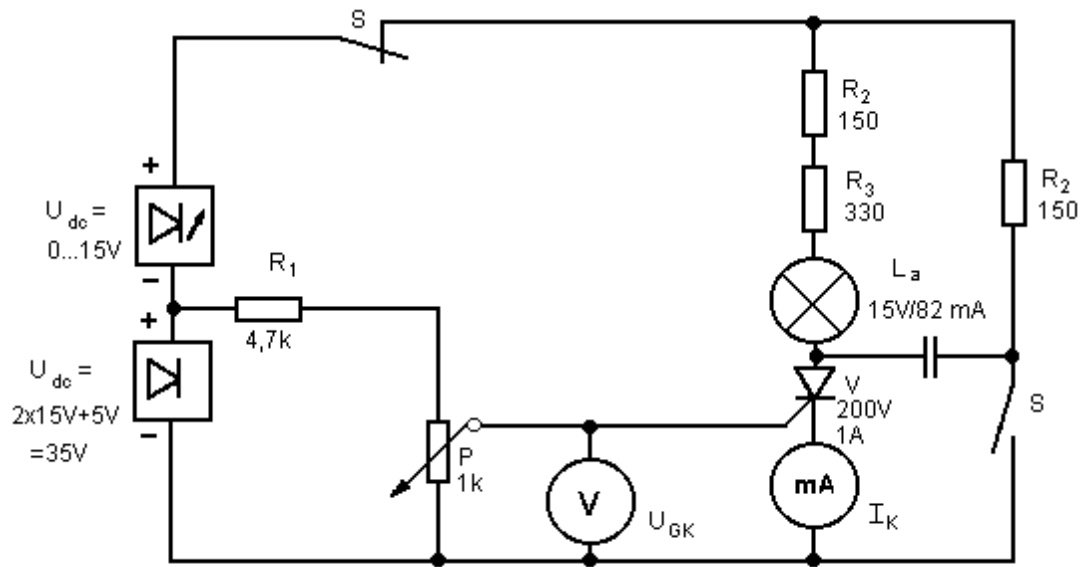

Devre Şeması

Şekil 3.2.1

Şek. 3.2.2

Şekil.3.2.3

Deneyde Kullanılacak Parçalar ve Ölçü Aletleri

1 Temel Elektronik Eğitim Seti

1 Tristör 200 V/1 A

1 direnç 22 Ohm C2 W)

1 direnç 150 Ohm (2 W)

1 direnç 330 Ohm (2 W)

1 direnç 1 KOhm (2 W)

1 direnç 4.7 KOhm (2 W)

1 Kondansatör 0 .22,uF

1 Potansiyometre 1 KOhm (0.4 W)

1 ampul 15 V/82 mA

1 anahtar

2 ölçü aleti

- fişler ve kablolar

Deneyin Yapılması:

3.2.1 devresine gösterilen kutuplukla $U_{gl} = 35 \text{ V}$ doğru gerilim bağlanacak . Potansiyometrenin sürme kontağı en aşağıya ($U_{GK} = 0$). Getirilecek . Geçit-katot gerilimi U_{GK} basamak basamak yükseltilecek I_G geçit akımının geçit-katot gerilimiyle ilgisi ölçülecek . Değer 3.2.4 cetveline kaydedilecek . Ateşlemeden sonra (ampul yanıyor) geçit-katot gerilimi basamak basamak alçaltılarak geçit akımının bu gerilimle ilgisi ölçülecek . Değerler 3.2.4 cetveline kaydedilecek . Sonra anahtar S kısaca kapatılarak Tristör söndürülecek ve ampermetre geçit ileticisinden çözülüp anot ileticisine bağlanacak (şekil 3.2.2) .Bundan sonra geçit-katot gerilimi U_{GK} Tristör ateşlenene kadar yükseltilecek , tekrar sıfıra kadar indirilecek ve her gerilim U_{GK} için anot akım I_a ölçülecek . Değerler 3.2.4 cetveline kaydedilecek . Sonra devre 3.2.3 şemasına göre değiştirilecek , gerilim U_{GK} Tristör ateşlene kadar yükseltilecek , tekrar basamak basamak sıfıra indirilecek ve her geçit –katot geriliminin katot akımı ölçülecek . Değerler 3.2.4 cetveline kaydedilecek . Geçit akımı I_G ile geçit-katot gerilimi U_{GK} arasındaki ilgi 3.2.5 şekline geçirilecek .

Hem anot akımı I_a , hem de katot akımı I_K gidişleri 3.2.6 şekline çizilecek . Sonra ateşlenmiş tristörü söndürme işlemleri aranacak . En sonunda bağlanan gerilimin kutupları ters çevrilerek deneyler tekrarlanacak .

Sonuçlar ve Değerlendirmeler

U_{GK} (V)	0	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9
I_G (mA)										
I_a (mA)										
I_K (mA)										

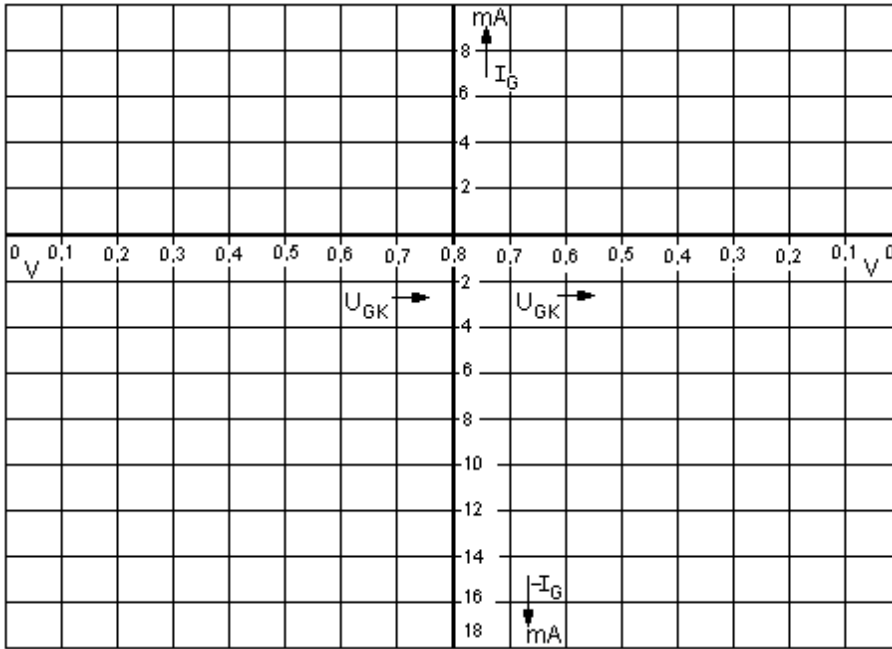
U_{GK} (V)	0,78	0,75	0,7	0,6	0,5	0,4	0,3	0,2	0,1	0
I_G (mA)										
I_a (mA)										
I_K (mA)										

Tabela 3.2.4

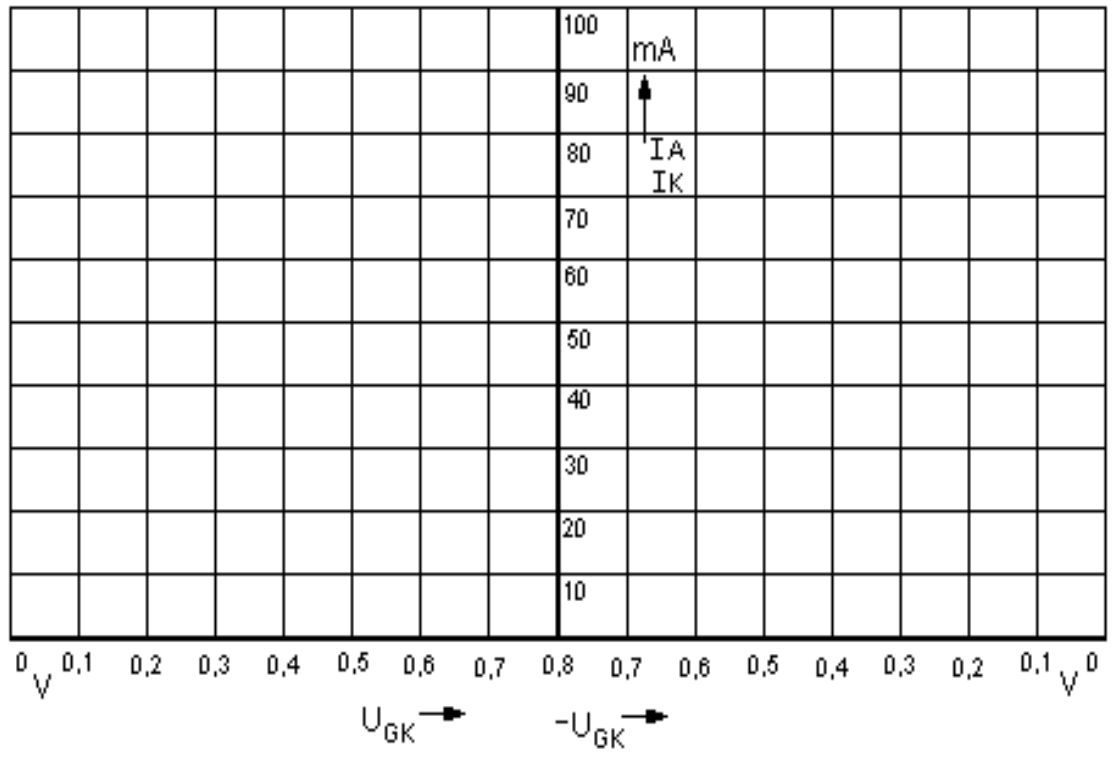
Ateşlenmiş Tristör geçit-katot gerilimi kesilince tekrar söndürülüyor mu ?

$U_{GK} = 0 \dots 0.6V$ olunca ateşlenmiş Tristör hangi durumda

1. eğer 3.2.1 şemasında anahtar kapatılırsa ?
2. eğer anahtar açık kalıp 3.2.1 şemasında $U_W = 24 V / 50 Hz$ değişik bir gerilim yük devresine ($R_2 + R_3 + L_a + V$) bağlanırsa ?
3. eğer 3.2.2 şemasına anahtar açılırsa ?
4. eğer 3.2.3 şemasına anahtar açılırsa ?
5. Kutupları ters çevrilmiş gerilimle işletilince tristörün özellikleri nelerdir ?

şekil 3.2.5

şekil 3.2.6